

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W OPOLU

Nr ewid. 172/2013/P/13/165/LOP
LOP-4101-04-00/2013

**Informacja
o wynikach kontroli
usuwania przez powiaty
pojazdów i prowadzenia
parkingów strzeżonych dla tych
pojazdów**

Misja Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość
o gospodarność i skuteczność w służbie
publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

Wizja Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się
powszechnym autorytetem najwyższy organ
kontroli państwowej, którego raporty będą
oczekiwanym i poszukiwanym źródłem
informacji dla organów władzy
i społeczeństwa

Dyrektor Delegatury:

Iwona Zyman

Zatwierdzam:

Wojciech Kufyła

Wiceprezes

Najwyższej Izby Kontroli

20. 12. 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 022-4445000
www.nik.gov.pl

Spis treści

1. Założenia kontroli	4
2. Podsumowanie wyników kontroli	5
2.1. Ocena kontrolowanej działalności.....	5
2.2. Synteza wyników kontroli.....	6
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	7
3. Informacje szczegółowe	10
3.1. Charakterystyka stanu prawnego	10
3.2. Uwarunkowania społeczno-organizacyjne	10
3.3. Istotne ustalenia kontroli	11
3.3.1. Przygotowanie starostwa do realizacji zadań związanych z usuwaniem pojazdów z drogi na podstawie art. 130a Prawa o ruchu drogowym.....	11
3.3.2. Prowadzenie parkingów strzeżonych dla pojazdów usuniętych z drogi, ustalanie opłat za ich prowadzenie oraz rozliczanie kosztów usuwania, przechowywania, oszacowania, sprzedaży lub zniszczenia pojazdów.....	13
3.3.3. Działania w stosunku do pojazdów usuniętych z drogi, a nieodebranych w terminie trzech miesięcy przez właściciela pojazdu.....	16
3.3.4. Realizacja zadań związanych z wykonywaniem orzeczeń sądów o przepadku pojazdu na rzecz powiatu	20
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli	24
4.1. Organizacja i metodyka kontroli.....	24
4.2. Przebieg kontroli	25
4.3. Finansowe rezultaty kontroli.....	26
5. Załączniki	27
5.1. Wykaz kontrolowanych jednostek i osób kierujących tymi jednostkami oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły kontrole, a także ocen kontrolowanej działalności zawartych w wystąpieniach pokontrolnych	27
5.2. Analiza stanu prawnego	28
5.3. Wykaz podstawowych aktów prawnych związanych z kontrolowaną działalnością.....	33
5.4. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	33

1. Założenia kontroli

Temat i numer kontroli

Usuwanie przez powiaty pojazdów i prowadzenie parkingów strzeżonych dla tych pojazdów (P/13/165)

Cel kontroli i jej zakres

Celem głównym kontroli była ocena realizacji przez powiaty¹ zadań związanych z usuwaniem pojazdów z drogi na podstawie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. *Prawo o ruchu drogowym*².

Kontrolą objęto stan przygotowania powiatów i realizację nowych zadań (od 21 sierpnia 2011 r.) związanych z usuwaniem pojazdów z drogi i prowadzeniem parkingów strzeżonych dla takich pojazdów.

W szczególności kontroli poddano działania podejmowane w stosunku do pojazdów, które nie zostały odebrane przez właścicieli z parkingów w terminie trzech miesięcy, wnioskowanie do sądu o orzeczenie przepadku na rzecz powiatu pojazdu usuniętego z drogi i wykonywanie postanowień sądu w tym zakresie, a także wydawanie decyzji o zapłacie przez właściciela pojazdu kosztów związanych z jego usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem.

Kontrolę przeprowadzono w 15 jednostkach, tj.: 9 starostach powiatowych, 5 urzędach w miastach na prawach powiatu oraz 1 powiatowym zarządzie dróg³, w 5 województwach: małopolskim, mazowieckim, opolskim, pomorskim i wielkopolskim. Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*⁴, z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 2 tej ustawy, tj. legalności, gospodarności i rzetelności.

Okres objęty kontrolą

Kontrolą objęto realizację, w okresie od dnia 21 sierpnia 2011 r. do czasu zakończenia czynności kontrolnych w 2013 r., obowiązków w stosunku do pojazdów usuniętych z dróg pomiędzy 21 sierpnia 2011 r. a 31 grudnia 2012 r.

Uzasadnienie podjęcia kontroli

Kontrola została podjęta przez NIK z własnej inicjatywy. Argumentem przemawiającym za jej podjęciem było ryzyko niepełnej lub opieszalej realizacji nowych zadań nałożonych na powiaty w wyniku dokonanej z dniem 21 sierpnia 2011 r. nowelizacji przepisów *Prawa o ruchu drogowym*⁵, a dotyczących

¹ Dalej: oznacza powiat lub miasto na prawach powiatu.

² Dz. U. z 2012 r., poz. 1137 ze zm., dalej: *Prawo o ruchu drogowym*.

³ Kontrolę w Powiatowym Zarządzie Dróg w Nowym Sączu przeprowadzono z uwagi na powierzenie przez Starostę Nowosądeckiego tej jednostce zadań objętych kontrolą NIK. Tym samym kontrola w Starostwie Powiatowym w Nowym Sączu obejmowała jedynie nadzór Starosty Nowosądeckiego nad wykonywaniem tych zadań przez Powiatowy Zarząd Dróg. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w przedstawianych w Informacji łącznych liczbach jednostek, których działalność w poszczególnych obszarach była oceniana.

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

⁵ Ustawa z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy - *Prawo o ruchu drogowym* oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 1018 ze zm.), dalej: *ustawa nowelizująca*.

w szczególności wnioskowania do sądu o orzeczenie przepadku na rzecz powiatu pojazdu usuniętego z drogi i wykonywania postanowień sądu w tym zakresie, jak też wydawania przez starostów⁶ decyzji o zapłacie przez właściciela pojazdu kosztów związanych z jego usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w przypadku pojazdów, które nie zostały odebrane z parkingów przed upływem trzech miesięcy, kosztami przechowywania pojazdu, do dnia jego sprzedaży lub zniszczenia obciążana jest co do zasady⁷ osoba będąca właścicielem tego pojazdu w chwili wydania dyspozycji usunięcia pojazdu. Dlatego też istotnym było również zbadanie wpływu przewlekłości działań powiatu na wysokość obciążeń nakładanych na właścicieli nieodebranych pojazdów.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie⁸ podejmowanie działań przez objęte kontrolą podmioty w celu realizacji zadań związanych z pojazdami usuniętymi z dróg.

Pomimo upływu ponad rocznego okresu poprzedzającego wejście w życie przepisów nowelizujących *Prawo o ruchu drogowym*, nakładających na powiaty nowe zadania dotyczące pojazdów usuwanych z dróg, jak również dwuletniego okresu obowiązywania tych przepisów, powiaty nie wypracowały skutecznych rozwiązań organizacyjnych zapewniających sprawną i prawidłową realizację tych zadań.

Z uwagi na marginalizację tej problematyki w działalności skontrolowanych jednostek, w znaczącej większości postępowań dotyczących pojazdów, które nie zostały przez właścicieli odebrane z parkingów w terminie trzech miesięcy (77% takich postępowań) wystąpiła przewlekłość w podejmowaniu wymaganych działań, skutkująca nieuzasadnionym wzrostem kosztów ich dalszego przechowywania.

Stwierdzone w tym obszarze nieprawidłowości polegające na naruszeniu obowiązujących przepisów, jak również braku należytej rzetelności podejmowanych działań, dotyczyły wszystkich obszarów objętych niniejszą kontrolą, a w szczególności wyznaczania podmiotów usuwających i przechowujących pojazdy, kierowania do sądu wniosków o orzeczenie przepadku pojazdu na rzecz powiatu, jak również ustalania wysokości kosztów związanych z jego usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem w decyzjach wydawanych przez starostów.

⁶ Starosta oznacza także prezydenta miasta na prawach powiatu.

⁷ Z zastrzeżeniem wynikającym z przepisu art.130 a ust. 10i *Prawo o ruchu drogowym* - zgodnie z którym razem z właścicielem solidarnie odpowiada osoba dysponująca pojazdem na podstawie innego niż własność tytułu prawnego.

⁸ Skala ocen stosowana przez NIK: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

2.2. Synteza wyników kontroli

1. W okresie objętym kontrolą z dróg na terenie powiatów, w których prowadzono czynności kontrolne usunięto łącznie 854 pojazdy, z których 162, tj. 19% nie zostało odebranych z parkingów w terminie 3 miesięcy od dnia ich usunięcia. Powyższe skutkowało obowiązkiem podjęcia działań przez pracowników skontrolowanych jednostek, umożliwiających złożenie przez starostów wniosków do sądu o orzeczenie przepadku tych pojazdów na rzecz powiatu, a następnie wykonanie takiego orzeczenia poprzez racjonalne zagospodarowanie uzyskanego majątku. Kontrola ujawniła zarówno przypadki nieuzasadnionej zwłoki w podejmowaniu wymaganych czynności, jak również bezzasadne odstępowanie od realizacji zadań nałożonych na powiaty.

[str.17]

2. W połowie skontrolowanych starostw nie wykorzystano efektywnie ponad rocznego okresu poprzedzającego wejście w życie przepisów nowelizujących *Prawo o ruchu drogowym* umożliwiającego rzetelne przygotowanie do realizacji od 21 sierpnia 2011 r. nowych zadań powiatu. W przypadku 7 jednostek podjęto działania zapewniające jednoznaczne przypisanie z dniem 21 sierpnia 2011 r. tych zadań zarówno poszczególnym jednostkom organizacyjnym starostwa, jak też konkretnym pracownikom. W 5 jednostkach rzetelnie realizowane były również obowiązki informacyjne, umożliwiające zapoznanie się przez zainteresowane osoby, z zasadami działania i trybem ich funkcjonowania, w zakresie objętym kontrolą. Nieprawidłowości w przygotowaniu organizacyjnym stwierdzono w 8 podmiotach (w dwóch nie były podejmowane jakiegokolwiek działania w tym obszarze). [str. 11-13]

Ograniczony poziom przygotowania organizacyjnego istotnie zwiększał ryzyko wystąpienia nieprawidłowości opisanych w dalszej części informacji.

3. Dziewięciu z 14 starostów wyznaczyło podmioty do usuwania pojazdów z drogi i prowadzenia parkingów strzeżonych w całym okresie objętym kontrolą. Na terenie dwóch powiatów starostowie wbrew ustawowemu obowiązkowi, nie powierzyli tych zadań żadnym podmiotom, jak też nie zapewnili ich realizacji przez powiatowe jednostki organizacyjne, a w pozostałych trzech, z uwagi na zwłokę w wyznaczaniu takich podmiotów, wystąpiły okresowe przerwy w realizacji tych zadań. Nieprawidłowości w tym zakresie skutkowały nie tylko ograniczeniem dochodów uzyskiwanych z opłat, do których wnoszenia zobowiązani są właściciele usuwanych pojazdów, ale też brakiem podejmowania działań wymaganych przepisami *Prawo o ruchu drogowym* dotyczących pojazdów, które nie zostały odebrane w terminie 3 miesięcy od dnia ich usunięcia z drogi. Pięciu starostów, nie przedkładało również radzie powiatu projektów uchwał w sprawie wysokości opłat za usunięcie i parkowanie pojazdu, co naruszało obowiązujące w tym zakresie przepisy i skutkowało zaniechaniem corocznego ustalenia takich opłat. [str. 13-16]
4. Stwierdzona w 9 z 14 jednostek beczynność lub opieszałość w podejmowaniu działań mających na celu identyfikację liczby nieodebranych w terminie pojazdów i wystąpienie przez starostę do sądu z wnioskiem o orzeczenie ich przepadku na rzecz powiatu spowodowała, że niemal 1/3 takich

pojazdów (56) nie było objęte stosownymi wnioskami. Jednocześnie 27% złożonych wniosków przygotowano nierzetelnie, co wymagało ich uzupełnienia. Okoliczności te miały bezpośredni wpływ na wzrost kosztów przechowywania tych pojazdów na parkingach, którymi obciążani byli poprzedni właściciele pojazdów. [str. 16-20]

5. W okresie objętym kontrolą 63 pojazdy przeszły na własność 9 powiatów. W znaczącej większości jednostek (7 z 9) stwierdzone zostały nieprawidłowości w związku z wykonywaniem orzeczeń wydanych przez sądy, jednakże ich skala i charakter nie były jednolite. Dotyczyły one zarówno zwłoki w podejmowaniu działań mających na celu oszacowanie wartości pojazdu, jak też w przekazywaniu pojazdów do likwidacji (15) lub sprzedaży (2). Stwierdzono również przypadki zaniechania obowiązkowego ubezpieczenia pojazdów w zakresie odpowiedzialności cywilnej, jak też nieprawidłowego określenia wysokości kosztów związanych z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu w decyzjach wydawanych przez trzech starostów. [str. 20-24]

Nieprawidłowości, które wystąpiły w działalności kontrolowanych jednostek miały negatywny wpływ na skuteczność i sprawność realizowanych zadań, a przede wszystkim powodowały nieuzasadniony wzrost kosztów przechowywania pojazdów usuniętych z drogi na parkingu strzeżonym, którymi obciążane były osoby będące właścicielami pojazdów w dniu ich usunięcia z drogi.

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

Na niską skuteczność w realizacji kontrolowanych zadań, negatywny wpływ miały nie tylko stwierdzone błędy o charakterze organizacyjnym, ale też uwarunkowania zewnętrzne, które nie motywowały starostów do bezzwłocznego podejmowania wymaganych przepisami *Prawa o ruchu drogowym* działań.

W aktualnym stanie prawnym jedyne ograniczenia czasowe dla powiatu wynikają z przepisu art. 130a ust. 10 k tej ustawy, który stanowi, że decyzji o zapłacie kosztów nie wydaje się, jeżeli od uprawomocnienia się orzeczenia sądu o przepadku pojazdu upłynęło 5 lat oraz z art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*⁹, który określa terminy załatwiania spraw, jednakże obejmujące tylko postępowanie od momentu sprzedaży lub zniszczenia (demontażu) pojazdu, stanowiącego własność powiatu, do wydania decyzji o zapłacie kosztów. Jednocześnie powiat nie ponosi negatywnych skutków własnej opieszałości, gdyż w myśl treści art. 130 a ust. 10 h *Prawa o ruchu drogowym*, kosztami usunięcia, przechowywania, oszacowania, sprzedaży lub zniszczenia pojazdu, od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania, w całości obciążana jest osoba będącą właścicielem pojazdu w dniu wydania dyspozycji o jego usunięciu z drogi. A zatem, im więcej czasu upłynie do dnia zniszczenia lub sprzedaży pojazdu, tym większe będą koszty

⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 267, dalej: Kpa.

przechowywania pojazdu, do których zapłaty zobowiązany będzie poprzedni właściciel pojazdu, jak też należności powiatu z tego tytułu. Powyższe stwarza jednak ryzyko niezyskania należnych powiatowi dochodów, pomimo konieczności poniesienia kosztów wynagrodzenia podmiotów długotrwale przechowujących takie pojazdy.

Obok ewidentnych zaniechań kontrolowanych jednostek, zasadniczymi powodami przewlekłości prowadzonych postępowań, które wskazywali starostowie, były okoliczności niezależne od kontrolowanych jednostek. W szczególności dotyczyło to błędów w wypełnianych przez funkcjonariuszy Policji lub straży miejskiej dokumentach dotyczących wydawanych dyspozycji o usunięciu pojazdu z drogi, jak też nieprzedstawiania ich na bieżąco staroście, co wymagało podejmowania dodatkowych działań wyjaśniających i tym samym angażowania ograniczonych zasobów kadrowych kontrolowanych jednostek. W ocenie NIK, istnieje możliwość uzyskania znaczącej poprawy przepływu takich informacji, co jednak wymaga zmian legislacyjnych polegających na zobowiązaniu podmiotu wydającego dyspozycję usunięcia pojazdu, do niezwłocznego przedstawiania właściwemu staroście powiadomienia o usunięciu pojazdu z drogi¹⁰. Nie bez znaczenia w tym względzie są również przypadki długotrwałego rozpatrywania przez sądy wniosków starostów o orzeczenie przepadku usuniętego pojazdu na rzecz powiatu, co jednak pozostaje poza sferą oceny NIK.

W świetle ustaleń kontroli, oprócz konieczności ograniczenia marginalizacji zadań związanych z pojazdami usuniętymi z drogi, jak również optymalizacji działań podejmowanych w tym zakresie, zasadnym staje się wprowadzenie rozwiązań mających na celu ochronę uzasadnionych interesów poprzednich właścicieli pojazdów, przed negatywnymi skutkami zaniechań organów władzy publicznej. Zasadnym jest, aby właściciel pojazdu usuniętego z drogi, ponosił koszty jego przechowywania na parkingu strzeżonym, jednakże granice tej odpowiedzialności powinny zostać tak wyznaczone, aby uwzględniały zarówno interes społeczny, jak również uzasadniony interes osób bezpośrednio zainteresowanych.

Dlatego też budzi wątpliwość sytuacja, w której właściciel nieodebranego z parkingu pojazdu, nie mając żadnego realnego wpływu na postępowanie organów władzy publicznej, jest obciążany kosztami, których wysokość codziennie rośnie wskutek przewlekłości takiego postępowania. Ustalania kontroli wskazują, że przypadki takiej przewlekłości, zarówno na etapie wnioskowania do sądu o stwierdzenie przepadku pojazdu na rzecz powiatu, jak również przy wykonywaniu takich orzeczeń, nie są odosobnione, lecz wręcz bardzo częste.

Za racjonalne należałoby zatem przyjąć rozwiązanie, w myśl którego, w zakresie kosztów przechowywania pojazdów osoba, która nie odebrała pojazdu z parkingu w okresie trzech miesięcy,

¹⁰ Zgodnie z treścią art. 130a ust. 10 i 10a *Prawa o ruchu drogowym* dopiero po prawidłowym powiadomieniu właściciela (osoby uprawnionej) i pouczeniu o skutkach nieodebrania pojazdu, starosta może wystąpić do sądu z wnioskiem o orzeczenie przepadku nieodebranego pojazdu na rzecz powiatu. Obecnie starosta nie posiada informacji zarówno o usunięciu pojazdu, jak również o dokonaniu przez uprawniony podmiot takiego powiadomienia.

ponosiłaby jedynie koszty jego przechowywania powstałe do momentu przejścia własności pojazdu na rzecz powiatu, przy jednoczesnym wskazaniu maksymalnego terminu, w którym starosta byłby zobowiązany do złożenia do sądu wniosku o orzeczenie przepadku pojazdu na rzecz powiatu. Odrębną kwestią, którą należałoby uwzględnić są zasady rozliczania kosztów przechowywania pojazdów objętych wnioskami starosty, które zostały oddalone przez sąd (przypadki takich rozstrzygnięć nie wystąpiły w kontrolowanych jednostkach).

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, NIK sformułowała w wystąpieniach pokontrolnych do kierowników wszystkich skontrolowanych jednostek stosowane wnioski pokontrolne. Niezależnie jednak od takich wniosków, **zasadnym jest wdrożenie prac legislacyjnych przez Ministra Spraw Wewnętrznych** - w celu:

- zmiany przepisu art. 130a ust. 10h *Prawa o ruchu drogowym* polegającej na ograniczeniu okresu, w którym osoba będąca właścicielem pojazdu, w dniu wydania dyspozycji o jego usunięciu z drogi, byłaby zobowiązana do ponoszenia kosztów jego przechowywania, pomimo iż utraciła prawo własności tego pojazdu,
- zmiany przepisu § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej¹¹, poprzez dodanie w nim, że podmiot który wydał dyspozycję usunięcia pojazdu, zobowiązany jest powiadomić o tym fakcie również właściwego starostę. Dotychczas, obowiązek powiadomienia obejmuje jedynie komendanta powiatowego (miejskiego, rejonowego) Policji, właściciela pojazdu lub osobę, która dysponowała pojazdem na podstawie innego niż własność tytułu prawnego w chwili jego usunięcia.

Należy zwrócić również uwagę, że wśród starostów wiele kontrowersji wywołują przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych¹², nakładające na powiaty obowiązek ubezpieczenia w zakresie OC pojazdów m.in. przeznaczonych do zniszczenia¹³, a których stały się właścicielami w wyniku orzeczenia sądu. Starostowie zdecydowanie oponują przeciwko zasadzie powszechności ubezpieczenia takich pojazdów, wskazując m.in. na brak zagrożeń spowodowany złym stanem technicznym i niezdolnością do poruszania się tych pojazdów (m.in. z powodu długotrwałego ich przechowywania na parkingach), a więc niewprowadzaniem ich do ruchu. Jednak z uwagi na gwarancyjny charakter ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, jak również fakt, iż w myśl art. 34 ust. 2 ww. ustawy za szkodę w związku z ruchem pojazdu uważa się również szkodę

¹¹ Dz. U. Nr 143, poz. 846.

¹² Dz. U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.

¹³ Dotyczy pojazdów, które nie zostały ubezpieczone przez poprzedniego właściciela lub takie ubezpieczenie pojazdu wygasło.

powstała m.in. przy wsiadaniu i wysiadaniu z pojazdu oraz podczas postoju, zdaniem NIK wątpliwości tych nie można uznać za uzasadnione.

Informacje szczegółowe

3.1. Charakterystyka stanu prawnego

Podstawowymi aktami prawnymi regulującymi tematykę objętą kontrolą są: ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. **Prawo o ruchu drogowym**, ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. **o postępowaniu egzekucyjnym w administracji**¹⁴, a także rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. **w sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej**.

Szczegółową charakterystykę stanu prawnego przedstawiono w załączniku 5.2 do Informacji.

3.2. Uwarunkowania społeczno-organizacyjne

W ostatnich latach odnotowano w Polsce dynamiczny wzrost liczby pojazdów samochodowych¹⁵. Pomimo podejmowania wielu działań inwestycyjno-remontowych, poziom rozwoju infrastruktury komunikacyjnej (drogowej) ogranicza możliwość poruszania się pojazdami, jak też parkowania ich w centrach miast. Ograniczenia te powodują, że w wielu przypadkach pojazdy pozostawiane są w miejscu, gdzie jest to zabronione i gdzie utrudniają one ruch lub zagrażają bezpieczeństwu. Istotną kwestią są również inne naganne zachowania - skutkujące usunięciem pojazdu z drogi - które nie wynikają z ograniczeń infrastrukturalnych, lecz z nieposzanowania zasad ruchu drogowego, prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu czy nieposiadania przez kierującego wymaganych dokumentów. Problematyka usuwania pojazdów z drogi, a szczególnie kosztów ich przechowywania na parkingach strzeżonych wyznaczonych przez starostów, wzbudza różnorodne - najczęściej negatywne - oceny i opinie zainteresowanych sprawą środowisk, tj. właścicieli pojazdów i przedstawicieli administracji samorządowej. Szczególnie samorządowcy podkreślają, że obszar ten stanowi kolejny przejaw nakładania na samorząd terytorialny nowych zadań, przy jednoczesnym braku zapewnienia środków finansowych na ich wykonywanie. Jednakże z takimi zarzutami nie można się w pełni zgodzić. Należy bowiem zwrócić uwagę, że przed dniem 4 września 2010 r., w przypadku nieodebrania przez właściciela pojazdu usuniętego z drogi w terminie 6 miesięcy, to jego prawo własności z mocy ustawy przechodziło na Skarb Państwa. Po upływie tego okresu i nieodebraniu pojazdu z parkingu przez

¹⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 1015 ze zm.

¹⁵ Według Małego Rocznika Statystycznego Polski 2012 wyd. przez Główny Urząd Statystyczny (data publikacji: 23 lipca 2012 r.) liczba zarejestrowanych pojazdów ogółem, według stanu na koniec grudnia 2000 r., wynosiła 14 106 tys. (w tym, samochodów osobowych – 9 991 tys.), natomiast na koniec grudnia 2011 r. wzrosła do 24 189 tys. (w tym, samochodów osobowych – 18 125 tys.).

właściciela, podmiot usuwający pojazd przysyłał stosowną dokumentację do urzędu skarbowego w celu wszczęcia dalszej procedury (np. zbycia pojazdu). Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 3 czerwca 2008 r. (sygn. akt P 4/06)¹⁶ zakwestionował treść art. 130 a ust. 10 *Prawa o ruchu drogowym* uznając, iż narusza on wzorce konstytucyjne w zakresie, w jakim dopuszczał odjęcie prawa własności pojazdu bez prawomocnego orzeczenia sądu. Podkreślił, że zgodnie z art. 46 Konstytucji RP, przypadek rzeczy może nastąpić tylko w sytuacjach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Wyrok ten stał się przesłanką do nowelizacji *Prawa o ruchu drogowym*, w myśl której to sąd - na wniosek starosty - orzeka o przepadku pojazdu na rzecz powiatu (art. 130 a ust. 10 *ustawy* po nowelizacji z dnia 22 lipca 2010 r.). Poprzednio obowiązujące rozwiązania powodowały, że sześciomiesięczny termin, jaki miał właściciel pojazdu na jego odebranie z parkingu generował wysokie koszty jego przechowywania, dlatego też za racjonalne należy uznać skrócenie tego terminu do 3 miesięcy, jak również wskazanie powiatu, jako podmiotu odpowiedzialnego za dalsze postępowanie z nieodebrany pojazdem, co niewątpliwie powinno przyczynić się zarówno do obniżenia kosztów przechowywania pojazdów na parkingu strzeżonym, jak też sprawnego ich zagospodarowania. Jednakże oczekiwany korzystny wpływ wprowadzonych zmian może być ograniczony długotrwałym prowadzeniem postępowań poprzedzających zniszczenie lub sprzedaż pojazdu. Obecne brzmienie art. 130 a ust. 10 h *Prawa o ruchu drogowym*, zgodnie z którym całością kosztów postępowania obciąża się właściciela pojazdu (bez względu na to czy postępowanie w sprawie jego pojazdu było prowadzone przez starostę bez zbędnej zwłoki czy ze zwłoką) w żaden sposób nie motywuje powiatu do sprawnego prowadzenia postępowań. Jednocześnie z uwagi na fakt, że do czasu uregulowania przez zobowiązanego należności objętej decyzją starosty o zapłacie kosztów (dobrowolnie lub przy zastosowaniu przymusu egzekucyjnego wpłaty) powiat ponosi wydatki pokrywające te koszty, dlatego też również w interesie powiatu, jest dążenie do ich ograniczenia.

3.3. Istotne ustalenia kontroli

3.3.1. Przygotowanie starostwa do realizacji zadań związanych z usuwaniem pojazdów z drogi na podstawie art. 130 a *Prawa o ruchu drogowym*

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, przygotowanie skontrolowanych starostw do realizacji od dnia 21 sierpnia 2011 r. nowych zadań powiatu związanych z usuwaniem pojazdów z drogi określonych w art. 130 a *Prawa o ruchu drogowym*.

Zakres badań kontrolnych obejmował:

¹⁶ Dz. U. Nr 100, poz. 649.

-
- dostosowanie organizacji starostwa do realizacji ww. zadań, w tym powierzanie obowiązków w tym obszarze poszczególnym pracownikom jednostki,
 - zapewnianie pracownikom dostępu do szkoleń, jak też warunków do prawidłowej realizacji zadań,
 - realizację obowiązków dotyczących zamieszczenia w Biuletynie Informacji Publicznej informacji o zasadach działania i trybie funkcjonowania podmiotu w zakresie spraw objętych kontrolą.

Ustalenia:

Co druga z kontrolowanych jednostek nie wykorzystwała w pełni efektywnie ponad rocznego okresu pomiędzy publikacją ustawy zmieniającej przepisy *Prawa o ruchu drogowym*, a wejściem w życie tych zmian, na rzetelne przygotowanie się do realizacji nowych zadań własnych powiatu, ponieważ:

- jedynie w przypadku 7 jednostek¹⁷ podjęte zostały działania zapewniające jednoznaczne przypisanie z dniem 21 sierpnia 2011 r. nowych zadań powiatów zarówno poszczególnym jednostkom organizacyjnym starostwa, jak też konkretnym pracownikom. W regulaminach organizacyjnych 3 jednostek¹⁸, jak również w zakresach czynności ich pracowników w ogóle nie ujęto tych zadań, a w 5 innych¹⁹ wprowadzanie zmian organizacyjnych nastąpiło ze znacznym opóźnieniem, w stosunku do dnia w którym weszły w życie zmienione przepisy. W większości przypadków wynikało to z przeoczenia przez kierowników kontrolowanych jednostek, jak też osoby odpowiedzialne, konieczności dokonania niezbędnych zmian;
- pracownicy 10 jednostek uczestniczyli w szkoleniach dotyczących realizacji nowych zadań powiatu objętych niniejszą kontrolą, natomiast w pozostałych 5²⁰, pracownikom nie zapewniono takich szkoleń. Brak należytego przygotowania pracowników odpowiedzialnych za sprawy objęte niniejszą kontrolą, stwarzał ryzyko wystąpienia nieprawidłowości, zarówno w kontekście legalności działania jednostki, jak też gospodarności i rzetelności. Powyższe potwierdzają nieprawidłowości stwierdzone w dwóch jednostkach²¹, opisane w dalszej części informacji;
- jedynie w pięciu przypadkach²² w Biuletynach Informacji Publicznej zamieszczono pełne informacje o zasadach działania i trybie funkcjonowania tych jednostek w zakresie dotyczącym usuwania pojazdów z drogi. W pozostałych 10 skontrolowanych jednostkach informacje takie nie były zamieszczane w BIP. Jako przyczynę powyższego wskazywano brak znajomości obowiązujących

¹⁷ UM Płock, SP w Krakowie, SP w Nowym Sączu, PZD w Nowym Sączu, UM w Tarnowie, UM w Słupsku, UM w Radomiu.

¹⁸ SP w Kluczborku, SP w Kościerzynie, UM w Lesznie.

¹⁹ SP w Gnieźnie (15 miesięcy), SP w Grójcu (13 miesięcy), SP w Nysie (10 miesięcy), SP w Poznaniu (10 miesięcy) i SP w Malborku (zadania przypisano komórce organizacyjnej, ale nie przypisano ich konkretnemu pracownikowi lub pracownikom).

²⁰ UM w Słupsku, UM w Płocku, UM w Tarnowie, UM w Lesznie oraz SP w Nowym Sączu.

²¹ W UM w Lesznie i UM w Płocku.

²² SP w Kościerzynie, UM w Słupsku, UM w Płocku, PZD w Nowym Sączu, SP w Gnieźnie.

w tym zakresie przepisów, niedopatrzenie, jak też upublicznianie uchwał podjętych przez organ stanowiący powiatu, w tym dotyczących opłat związanych z usuwaniem pojazdów.

Powyższe nieprawidłowości, pomimo iż miały formalny charakter, to jednak istotnie wpływały na sposób realizacji objętych kontrolą zadań powiatu. Ustalenia kontroli wskazują, że **niedostateczny poziom przygotowania organizacyjnego części starostw do realizacji tych zadań skutkowało wystąpieniem nieprawidłowości o zasadniczym charakterze²³ i w konsekwencji sformułowaniem negatywnych ocen kontrolowanej działalności.** Ograniczony był również zakres realizacji przez starostów, obowiązków informacyjnych wynikających z przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o *dostępie do informacji publicznej*²⁴. Brak zamieszczenia w BIP podstawowych informacji dotyczących zasad odbioru usuniętego z drogi pojazdu, jak również dokonywania związanych z tym opłat, utrudniał dostęp do informacji niezbędnych właścicielom pojazdów, zobowiązanym do pokrywania kosztów, m.in. codziennego przechowywania pojazdu na wyznaczonym parkingu.

3.3.2. Prowadzenie parkingów strzeżonych dla pojazdów usuniętych z drogi, ustalanie opłat za ich prowadzenie oraz rozliczanie kosztów usuwania, przechowywania, oszacowania, sprzedaży lub zniszczenia pojazdów

Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie realizację przez powiaty zadań w powyższym zakresie.

We wszystkich objętych kontrolą jednostkach ujawnione zostały nieprawidłowości. W 6 jednostkach²⁵ skala stwierdzonych nieprawidłowości skutkowało sformułowaniem ocen negatywnych tego obszaru działalności, a spośród pozostałych jednostek 2²⁶ zostały ocenione - pozytywnie, a 6²⁷ - pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Zakres badań kontrolnych obejmował:

- wyznaczanie podmiotów do usuwania pojazdów z drogi oraz prowadzenia parkingów dla takich pojazdów,
- przygotowanie projektów uchwał, umożliwiających coroczne ustalenie przez Radę Powiatu wysokości opłat za usuwanie pojazdów i ich przechowywanie na parkingu strzeżonym, a także kosztów wydania dyspozycji usunięcia pojazdu w przypadku gdy odstąpiono od jego usunięcia,
- rozliczanie kosztów usuwania i przechowywania pojazdów na parkingach strzeżonych przez podmioty zewnętrzne.

²³ Zdefiniowane w pkt. 4.1. Informacji.

²⁴ Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.

²⁵ SP w Kościerzynie, SP w Malborku, SP w Grójcu, UM w Radomiu, UM w Tarnowie, UM w Lesznie.

²⁶ UM w Słupsku, SP w Poznaniu.

²⁷ UM w Płocku, SP w Krakowie, SP w Gnieźnie, SP w Kluczborku, SP w Nysie, Powiatowy Zarząd Dróg w Nowym Sączu.

Ustalenia:

1. Dwóch starostów²⁸, w całym okresie objętym kontrolą, nie powierzyło żadnym podmiotom zadań polegających na usuwaniu i przechowywaniu pojazdów, objętych stosownymi dyspozycjami wydanymi przez funkcjonariuszy Policji lub Straż Miejską, a 3 innych nie wyznaczyło takich podmiotów w okresach: od dnia 4 września do 17 listopada 2011 r.²⁹, od 1 stycznia 2012 r. do zakończenia kontroli NIK w czerwcu 2013 r.³⁰ i od 10 lipca 2012 r. do 16 sierpnia 2012 r.³¹

Brak powierzenia tych zadań wyspecjalizowanym podmiotom (w przypadku gdy nie były one realizowane przez powiatowe jednostki organizacyjne) nie tylko stanowił naruszenie obowiązku wynikającego z art. 130 a ust. 5 f *Prawa o ruchu drogowym*, ale tym samym pozbawił powiaty wiedzy o liczbie pojazdów usuniętych z dróg na podstawie dyspozycji uprawnionych podmiotów i możliwości uzyskania dochodów z tytułu opłat za usunięcie i przechowywanie tych pojazdów na parkingach strzeżonych³² (pojazdy takie były kierowane na tzw. parkingi policyjne lub parkingi prowadzone przez przedsiębiorców, którzy nie niezależnie od zadań przypisanych powiatom). Powyższe zaniechania skutkowały również brakiem podejmowania, przewidzianych w art. 130 a ust. 10 *Prawa o ruchu drogowym*, działań w stosunku do pojazdów, które nie zostały odebrane przez właścicieli pomimo upływu 3 miesięcy, mających na celu przejęcie przez powiat własności pojazdu, zagospodarowanie tego mienia, jak również wydanie przez starostę decyzji o zapłacie przez właściciela pojazdu kosztów związanych z jego usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem.

Pozostałych 9 starostów zapewniło realizację tych zadań powiatu, powierzając ich wykonywanie jednostkom zewnętrznym³³ lub powiatowym jednostkom organizacyjnym³⁴.

2. Sześciu starostów³⁵ nie przedkładało corocznie radzie powiatu projektów uchwał w sprawie wysokości opłat za usunięcie i parkowanie pojazdu, w wyniku czego rady tych powiatów nie uchwałyły (w danym roku) wysokości ww. opłat. Powyższe stanowiło naruszenie obowiązku wynikającego z art. 130a ust. 6 *Prawa o ruchu drogowym* i skutkowało naliczaniem opłat w kwotach wynikających z dotychczas obowiązujących uchwał.

²⁸ Starosta Malborski, Starosta Grójecki. Starosta Malborski wyjaśnił, że podejmował działania w celu wyznaczenia podmiotów, lecz zakończyły się one niepowodzeniem. Starosta Grójecki powoływał się na brak uchwały w sprawie wysokości opłat, która była niezbędna do oszacowania wartości zamówienia oraz oceny złożonych ofert.

²⁹ Starosta Kluczborski. Powyższe wyjaśnił *zbyt późnym podjęciem działań* w celu realizacji tego obowiązku. Pismem z 27 października 2011 r. Komendant Powiatowy Policji w Kluczborku zwrócił się do Starosty o wyznaczenie jednostki do usuwania pojazdów.

³⁰ Prezydent Leszna. Powyższe wyjaśnił *niezmierzonym niedopatrzeniem*.

³¹ Prezydent Słupska.

³² Z uwagi na brak informacji o liczbie usuniętych pojazdów, w trakcie kontroli nie ustalono szacunkowej wielkości utraconych przez powiaty dochodów.

³³ Starostowie: Kościerski, Krakowski, Poznański, Gnieźnieński oraz Prezydent Radomia i Prezydent Płocka.

³⁴ Starostowie: Tarnowski, Nowosądecki, Nyski.

³⁵ Starosta Grójecki w roku 2012, Starosta Krakowski w roku 2011, Starosta Poznański w roku 2012, Prezydent Tarnowa w latach 2012-2013, Prezydent Leszna w roku 2013, Prezydent Słupska w roku 2011.

I tak przykładowo: w **SP w Krakowie** do 31 października 2012 r. podstawę naliczania opłat stanowiły kwoty wynikające z uchwały podjętej 28 sierpnia 2002 r., a w **UM w Słupsku** do dnia 30 maja 2012 r. stawki określone w uchwale z 30 września 2009 r.

W pozostałych jednostkach nie stwierdzono nieprawidłowości. We wszystkich uchwałach podjętych przez rady powiatu w kontrolowanym okresie, wysokość opłat została ustalona prawidłowo i nie przekraczała maksymalnych stawek określonych w art. 130 a ust. 6 a *Prawa o ruchu drogowym* (na 2011 r.) oraz w obwieszczeniach ministra właściwego do spraw finansów publicznych (na lata 2012 i 2013)³⁶.

3. W pięciu z 14 skontrolowanych jednostek, zasady rozliczeń powiatu z podmiotami zobowiązanymi do usuwania i przechowywania pojazdów zostały określone nieprawidłowo. W myśl treści art. 130 a ust. 6 e *Prawa o ruchu drogowym* opłaty za usunięcie i przechowywanie pojazdu stanowią dochody powiatu³⁷. Tym samym opłaty te powinny być przez właścicieli pojazdów odprowadzone bezpośrednio na rachunek bankowy dochodów powiatu, a nie na rachunek podmiotów usuwających i przechowujących pojazdy. Odrębną kwestią są rozliczenia z tytułu usług świadczonych przez wyznaczone podmioty, które powinny następować na zasadach i w terminach wynikających z prawidłowo dokonanych przez strony uzgodnień³⁸.

Poniżej przedstawiono opisy stwierdzonych w tym obszarze nieprawidłowości.

UM w Radomiu - całość opłat z tytułu usunięcia i przechowywania pojazdów, wg stawek określonych w 2003 r., otrzymywał wyznaczony przez Prezydenta Miasta przedsiębiorca, który nie był zobowiązany umową do ich przekazywania do budżetu miasta. Szacunkowe wyliczenie utraconych w 2012 r. przez powiat dochodów z tytułu opłat za usunięcie i przechowywanie 32 pojazdów (usuniętych z drogi w 2012 r. i odebranych przez ich właścicieli w terminie 3 miesięcy od dnia ich usunięcia) wynosiło 16 412 zł. W odniesieniu natomiast do 11 pojazdów, usuniętych z drogi w okresie od 21 sierpnia 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. i nieodebranych przez właścicieli do zakończenia kontroli, różnica pomiędzy obowiązującą w tych latach wysokością stawki opłaty, która powinna być przekazana do budżetu powiatu, a wynagrodzeniem przysługującym prowadzącemu parking wyniosła: w 2012 r. – 64 300 zł, a w 2013 r. (do 30 kwietnia) – 32 725 zł.

³⁶ Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 12 września 2011 r. w sprawie ogłoszenia obowiązujących w 2012 r. maksymalnych stawek opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym (M.P. Nr 82, poz. 830), obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 2012 r. w sprawie ogłoszenia obowiązujących w 2013 r. maksymalnych stawek opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym (M.P., poz. 579).

³⁷ W myśl treści art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 168) niepobranie lub niedochodzenie należności jednostki samorządu terytorialnego stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

³⁸ Ustalone wynagrodzenie tych podmiotów kształtowało się w wysokości od 60% (SP w Nysie) do 99% (UM w Płocku) pobranych opłat za usunięcie i przechowywanie pojazdów.

SP w Krakowie - do 21 marca 2012 r. podmiot usuwający i przechowywujący pojazdy, zgodnie z zawartą z powiatem umową, we własnym imieniu wystawiał faktury za wykonane czynności, pobierał opłaty, dochodził od właścicieli pojazdów należnych opłat, lecz nie odprowadzał ich na rachunek powiatu.

SP w Nowym Sączu - opłaty pobrane przez Powiatowy Zarząd Dróg - jednostkę budżetową będącą podmiotem usuwającym i przechowywującym pojazdy, w kwocie 1 870 zł nie były przekazywane na rachunek dochodów budżetowych powiatu.

SP w Kościerzynie - w umowie z przedsiębiorcą zobowiązanym do usuwania i przechowywania pojazdów, nie określono zasad jego wynagradzania, za przechowywanie pojazdów nieodebranych w ustawowym terminie przez ich właścicieli. Po wygaśnięciu tej umowy (obowiązującej do 31 marca 2013 r.) ww. przedsiębiorca wystąpił do Starosty Kościerskiego z roszczeniem o zapłatę 37 755,91 zł za usunięcie i przechowywanie 3 pojazdów, usuniętych z dróg w okresie od 21 sierpnia 2011 r. do 31 grudnia 2012 r., które nie zostały dotychczas odebrane przez właścicieli

UM w Lesznie - Prezydent Miasta dopuścił do niepobierania dochodów Miasta z tytułu opłat związanych z usunięciem po 21 sierpnia 2011 r. pojazdów z dróg oraz ich przechowywaniem na parkingu w łącznej kwocie 24 518 zł, co wynikało, jak wyjaśnił Prezydent Miasta, z niepowierzenia komórkom Urzędu zadań w tym zakresie.

3.3.3. Działania w stosunku do pojazdów usuniętych z drogi, a nieodebranych w terminie trzech miesięcy przez właściciela pojazdu

Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie realizację przez starostów zadań w powyższym zakresie.

W 9³⁹ na 14 objętych kontrolą jednostkach ujawnione zostały przypadki opieszałego wnioskowania do sądu o orzeczenie przepadku pojazdu na rzecz powiatu. W 7 przypadkach⁴⁰ skala stwierdzonych nieprawidłowości miała wpływ na sformułowanie ocen negatywnych tego obszaru działalności jednostek, a w 4⁴¹ pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Na terenie pozostałych trzech powiatów⁴² wszystkie pojazdy usunięte z drogi zostały odebrane przez ich właścicieli, co skutkowało ograniczeniem badań kontrolnych w tym obszarze aktywności powiatów.

Zakres badań kontrolnych obejmował:

- występowanie do sądu z wnioskiem o orzeczenie przepadku pojazdu na rzecz powiatu,
- rzetelność sporządzania wniosków do sądu.

Ustalenia:

Z dokumentacji prowadzonej w kontrolowanych jednostkach, jak również informacji uzyskanych na podstawie art. 29 pkt 2 lit. f ustawy o NIK wynika, że w okresie od 21 sierpnia 2011 r. do 31 grudnia

³⁹ UM w Słupsku, UM w Lesznie, UM w Radomiu, UM w Płocku, SP w Kościerzynie, SP w Grójcu, SP w Poznaniu, SP w Gnieźnie, SP w Nysie.

⁴⁰ SP w Kościerzynie, SP w Grójcu, SP w Nysie, UM w Słupsku, UM w Radomiu, UM w Płocku, UM w Lesznie.

⁴¹ SP w Malborku, SP w Krakowie, SP w Gnieźnie i SP w Kluczborku.

⁴² Powiat Nowosądecki i Tarnowski oraz Miasto Leszno.

2012 r. z dróg na terenie 14 powiatów funkcjonariusze Policji i straży miejskiej usunęły 854 pojazdy⁴³, z których 162 (19%) nie zostały odebrane przez ich właścicieli z parkingów strzeżonych w okresie 3 miesięcy od dnia ich usunięcia z drogi. Okoliczność ta stanowiła podstawę do przygotowania i złożenia przez starostę do sądu wniosku o orzeczenie przepadku takiego pojazdu na rzecz powiatu.

Dane dotyczące liczby pojazdów usuniętych z dróg na terenie skontrolowanych powiatów przedstawiono w poniższym zestawieniu (tabela nr 1):

Jednostka Kontrolowana	Art. 130a ust. 1*					Art. 130a ust. 2*			Ogółem	w tym nieodebrane po upływie 3 miesięcy
	pkt 1	pkt 2	pkt 3	pkt 4	pkt 5	pkt 1 lit. a	pkt 1 lit. b	pkt 2		
SP Gniezno	14					75	2		91	6
SP Grójec**									132	47
SP Kluczbork	11					25	2		38	6
SP Kościerzyna	5	2	1		4	48	4	29	93	3
SP Kraków	21	1	10			16		4	52	13
UM Leszno	4					18	3		25	1
SP Malbork	12					12		1	25	1
SP Nowy Sącz	1					2		1	4	0
SP Nysa	24					123	19	13	179	32
UM Płock	13					27			40	7
SP Poznań	22		2		8	34	4	5	75	28
UM Radom	22					35			57	11
UM Słupsk	15		9			12		4	40	7
UM Tamów	3								3	0
Ogółem:	167	3	22	0	12	427	34	57	854	162

* treść poszczególnych przepisów przywołano w Załączniku 5.2 Analiza stanu prawnego.

** nie ustalono przesłanek usunięcia poszczególnych pojazdów z drogi, z uwagi na brak danych, w tym zakresie w Starostwie Powiatowym w Grójcu, jak też Komendzie Powiatowej Policji w Grójcu, której funkcjonariusze wydawali dyspozycje usunięcia pojazdów z drogi.

Uwzględniając powyższe dane, najczęstszymi przesłankami usunięcia pojazdu było:

- w 427 (50%) przypadkach – kierowanie pojazdem przez osobę znajdującą się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu,
- w 167 (19,5%) przypadkach – pozostawienie pojazdu w miejscu gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch lub w inny sposób zagraża bezpieczeństwu,
- w 57 (6,6%) przypadkach – stan techniczny pojazdu zagrażający bezpieczeństwu ruchu drogowego, powodujący uszkodzenie drogi albo naruszenie wymagań ochrony środowiska,
- w 34 (3,9%) przypadkach – kierowanie pojazdem przez osobę nieposiadającą przy sobie dokumentów uprawniających do kierowania lub używania pojazdów.

1. Spośród 162 pojazdów, które nie zostały odebrane z parkingu przez właścicieli, pomimo upływu 3 miesięcy ich przechowywania, do dnia zakończenia kontroli NIK, starostowie złożyli wnioski do sądu o orzeczenie przepadku na rzecz powiatu łącznie 82 pojazdów (50,6%). W pozostałych przypadkach

⁴³ Rzeczywista liczba pojazdów usuniętych z dróg mogła być większa, ponieważ część pojazdów w powiatach, w których starostowie nie wyznaczyli podmiotów do ich usuwania i przechowywania, była kierowana na tzw. parkingi policyjne lub parkingi prowadzone przez przedsiębiorców, niezależnie od zadań przypisanych powiatom.

stosowne wnioski nie były złożone, z uwagi na trwające postępowania wyjaśniające⁴⁴ (24) lub brak informacji (56), że usunięte pojazdy nie zostały w terminie odebrane z parkingów.

W 6 jednostkach wystąpiły nieprawidłowości polegające na braku kierowania do sądów ww. wniosków, a w 3 wystąpiła zwłoka w przygotowywaniu i składaniu takich wniosków. Wywoływało to negatywne dla właścicieli pojazdów skutki, z uwagi na konieczność pokrywania przez te osoby kosztów przechowywania pojazdów, również m.in. w okresie poprzedzającym przepadek pojazdów na rzecz powiatu. Jak ustalono:

Prezydent Słupska - we wszystkich siedmiu przypadkach do 3 czerwca 2013 r. nie wystąpił do sądu z wnioskami, pomimo upływu od 108 do 469 dni od dnia uzyskania informacji o nieodebraniu pojazdów z parkingów (odpowiednio: 108, 108, 174, 197, 226, 371 i 469 dni)⁴⁵. Powyższe wyjaśniano niezakończeniem wcześniejszych spraw.

Prezydent Radomia - w stosunku do 11 pojazdów nie wystąpił z wnioskami do sądu, ponieważ nie został poinformowany przez podmiot prowadzący parking, że pojazdy te nie zostały odebrane przez właścicieli po upływie 3 miesięcy (informacje te pozyskano dopiero w związku z kontrolą NIK). Łączne szacunkowe koszty przechowywania tych 11 pojazdów na parkingu od 1 stycznia 2012 r. do 30 kwietnia 2013 r. wyniosły 97 025 zł.

Prezydent Płocka - w stosunku do 6 pojazdów (do 28 maja 2013 r.) nie wystąpił do sądu z wnioskami, ponieważ brak było kompletnej dokumentacji tych spraw. Szacunkowe koszty przechowywania ww. pojazdów na parkingu strzeżonym wg stawek ustalonych przez Radę Miasta wyniosły 53 865 zł.

Starosta Kościerski - w jednym przypadku nie podjął działań w sprawie opracowania stosownego wniosku i jego przekazania do sądu, pomimo że o nieodebraniu pojazdu w terminie został poinformowany 3 grudnia 2012 r. Powyższe wyjaśniono dużą liczbą spraw, licznymi zmianami przepisów prawa oraz trudnościami kadrowymi.

Prezydent Leszna - w jednym przypadku nie wnioskował do sądu. Jako przyczynę takiego stanu wskazał brak kontroli podmiotów wykonujących zadania w zakresie usuwania i przechowywania pojazdów, jak też brak wskazania w regulaminie organizacyjnym Urzędu komórki odpowiedzialnej za realizację tych zadań.

Starosta Grójecki - na 47 nieodebranych pojazdów, wystąpił do sądu jedynie z 2 wnioskami, co wyjaśnił nawałem obowiązków oraz przeoczeniem pracownika.

Jednocześnie ustalono, że w:

SP w Poznaniu - terminy wniesienia wniosków do sądu wynosiły: dla 20 wniosków - do 2 miesięcy, dla 4 - do 3 miesięcy, dla 1 wniosku - do 4 miesięcy, a 1 wniosek został skierowany do sądu po 174 dniach.

SP w Gnieźnie - 6 wniosków zostało wniesionych w terminie od 27 dni do 472 dni. Powyższe Starosta Gnieźnieński wyjaśnił koniecznością sprawdzenia kompletności dokumentacji.

SP w Nysie - na 32 przeprowadzone postępowania w celu sporządzenia wniosku do sądu, w 6 przypadkach (19%) zwłoka w opracowaniu wniosków wyniosła od 53 do 141 dni, a łączny koszt ich przechowywania na parkingu - 18 165 zł. Powyższe uzasadniano oddelegowaniem pracownika do realizacji innych zadań.

⁴⁴ Mające na celu m.in. weryfikację prawidłowości powiadomienia o którym mowa w art. 130a ust. 10 Prawa o ruchu drogowym.

⁴⁵ Wysokość opłat za przechowywanie pojazdów na parkingach powinna wynieść 59 400 zł.

Zdaniem NIK okoliczności wskazywane w składanych wyjaśnieniach, nie usprawiedliwiają przypadków długotrwałej zwłoki w realizacji ww. obowiązków, jak również świadczą o braku prawidłowej organizacji pracy kontrolowanych jednostek.

W zakresie terminowości wnioskowania do sądu o orzeczenie przepadku pojazdu na rzecz powiatu Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła jedynie działania Starosty Kluczborskiego oraz Starosty Krakowskiego, którzy bez zbędnej zwłoki składali do sądu stosowne wnioski.

Ustalenia kontroli wskazują, że głównymi przyczynami braku wnioskowania do sądu o orzeczenie przepadku pojazdów na rzecz powiatu była nierzetelność działań w realizacji tego obowiązku, jak również brak informacji o usunięciu pojazdu i jego przechowywaniu przez okres przekraczający 3 miesiące. Powyższe wynikało zarówno z niepowiadamiania przez funkcjonariuszy Policji i Straż Miejską o wydaniu dyspozycji usunięcia pojazdu, jak również przez wyznaczone podmioty o jego nieodebraniu z parkingu. Jakkolwiek obowiązujące przepisy nakładają na jednostki prowadzące parking obowiązek informowania starosty o nieodebraniu pojazdu (art. 130 a ust. 10 g *Prawa o ruchu drogowym*), to organ wydający ww. dyspozycje nie jest zobowiązany do informowania o tym starosty. Powyższe może przyczynić się do powstania nieprawidłowości, co potwierdzają ustalenia kontroli dokonane w UM w Radomiu, SP w Grójcu, SP w Krakowie, SP w Nysie.

2. Na 82 wnioski starostów złożone do sądu - w 22 przypadkach (27%) sądy zażądały ich uzupełnienia⁴⁶. Najczęściej żądano uzupełnienia wniosków z powodu braku: dowodu uiszczenia opłaty sądowej, odpisu wniosku dla uczestnika postępowania, dokumentu poświadczającego wybór starosty. Żądania te, mające miejsce głównie w początkowym okresie składania wniosków, wynikały z braku doświadczenia w zakresie sporządzania takich wniosków, jak również rozbieżnych wymogów sądów, co do sposobu ich dokumentowania.

3. Spośród 82 złożonych do sądu wniosków, w 63 przypadkach (77%) sądy wydały postanowienia o orzeczeniu przepadku pojazdów na rzecz powiatów. Pozostałe 19 wniosków, złożonych głównie w I półroczu 2013 r., do zakończenia kontroli NIK nie zostało jeszcze rozpoznanych.

Kontrola wykazała znaczące zróżnicowanie okresów, w których sądy rozpoznawały wnioski starostów⁴⁷. I tak: najkrótszy okres rozpoznania wniosku wynosił 4 dni (SP w Malborku), natomiast najdłuższy 232 dni (SP w Nysie). W przypadku jednego wniosku **Starosty Gnieźnieńskiego**, sąd nie ustalił terminu jego rozpoznania, pomimo upływu 304 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku.

⁴⁶ SP w Nysie - 10 wniosków, SP w Kluczborku - 5 wniosków, SP w Krakowie - 4 wnioski, SP w Gnieźnie - 2 wnioski i SP w Grójcu - 1 wniosek.

⁴⁷ Przykładowo SP w Nysie - od 14 do 232 dni, SP w Poznaniu - od 6 do 224 dni, SP w Krakowie - od 15 dni do 3 miesięcy, SP w Kluczborku - od 7 do 121 dni.

W powyższym zakresie Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że zwłoka starostów w przygotowaniu stosownych wniosków, jak również czas przeznaczony na ich rozpoznanie przez sądy, ma bezpośredni wpływ na wysokość opłat za przechowywanie pojazdów na parkingach, którymi obciążani są ich dotychczasowi właściciele. Tym samym osoby te ponoszą negatywne konsekwencje zaniechań lub opieszłych działań innych podmiotów, na które nie mają żadnego wpływu.

3.3.4. Realizacja zadań związanych z wykonywaniem orzeczeń sądów o przepadku pojazdu na rzecz powiatu

Najwyższa Izba Kontroli oceniła negatywnie realizację zadań przez starostów w powyższym zakresie.

W 6 objętych kontrolą jednostkach⁴⁸, z uwagi na brak pojazdów, które przeszły na własność powiatu, nie przeprowadzono badań kontrolnych w tym zakresie. W pozostałych 9 jednostkach - w większości przypadków skala stwierdzonych nieprawidłowości skutkowałą sformułowaniem 5 ocen negatywnych⁴⁹ tego obszaru działalności oraz 4 ocen pozytywnych⁵⁰.

Zakres badań kontrolnych obejmował:

- wnioskowanie do sądu o stwierdzenie prawomocności postanowień o przepadku pojazdu na rzecz powiatu,
 - wykonywanie orzeczeń sądu o przepadku pojazdu (w tym wycena pojazdu, jego sprzedaż lub demontaż),
 - realizacja obowiązku ubezpieczenia pojazdu w zakresie OC,
 - wydawanie decyzji o zapłacie kosztów związanych z usunięciem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu.
1. W okresie objętym kontrolą sądy wydały łącznie 63 postanowienia o przepadku pojazdu na rzecz powiatu. W stosunku do 36 (57%) postanowień, na podstawie złożonych przez starostów wniosków, sąd stwierdził ich prawomocność. Przypadki zwłoki w podejmowaniu przez starostów ww. działań stwierdzono w dwóch skontrolowanych jednostkach.

Starosta Kluczborski - w jednym przypadku wystąpił do sądu po upływie 45 dni od dnia otrzymania postanowienia sądu, co wynikało z braku wewnętrznych procedur w tym zakresie.

⁴⁸ UM Słupsk, UM Radom, SP Nowy Sącz, UM Tarnów, PZD Nowy Sącz, UM Leszno.

⁴⁹ SP w Kościerzynie, SP w Grójcu, SP w Nysie, UM w Płocku, SP w Krakowie.

⁵⁰ Oceny pozytywne - SP w Malborku, SP w Gnieźnie oraz oceny pozytywne mimo stwierdzonych nieprawidłowości - SP w Poznaniu i SP w Kluczborku.

Starosta Grójecki - pomimo iż postanowienia sądu zostały wydane 11 grudnia 2012 r. i 10 stycznia 2013 r. - do końca maja 2013 r. - nie wystąpił do sądu z wnioskami o nadanie tym postanowieniom klauzuli prawomocności, co wyjaśniano znacznym obciążeniem pracą i przeczeniem pracownika.

W 27 przypadkach, postanowienia sądu o przepadku pojazdów na rzecz powiatów zostały wydane bezpośrednio przed zakończeniem kontroli.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że brak stwierdzenia przez sąd, na wniosek strony, prawomocności orzeczenia, ogranicza starości możliwości dysponowania mieniem, które przeszło na własność powiat. Jednocześnie brak potwierdzenia formalnej prawomocności wydanych postanowień, skutkowało zaniechaniem podejmowania innych działań mających na celu ich wykonanie, pomimo iż były one prawomocne. W konsekwencji, powodowało to wzrost wysokości opłaty za przechowywanie pojazdów w okresie bezczynności starostów, do której wniesienia zobowiązani byli poprzedni właściciele tych pojazdów (średnio o 30-35 zł za każdą dobę).

2. W przypadku 27 na 36 pojazdów, objętych ww. postanowieniami, starostowie bez zbędnej zwłoki zawarli umowy ich ubezpieczenia, w zakresie OC. Pozostałe 9 pojazdów (25%)⁵¹, nie zostało ubezpieczonych, pomimo takiego obowiązku wynikającego z przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych⁵². Powyższe wyjaśniano niewprowadzaniem pojazdów do ruchu i tym samym nieuzasadnionym wydatkowaniem środków finansowych na takie ubezpieczenie. Mając na uwadze wynikającą z obowiązujących przepisów zasadę powszechności takiego ubezpieczenia, okoliczności wskazywane w wyjaśnieniach, bez względu na ich racjonalność, nie mogą stanowić podstawy zaniechania wymaganych w tym zakresie działań.

W celu wykonania prawomocnych orzeczeń sądu, a tym samym podjęcia decyzji o sposobie zagospodarowania uzyskanego przez powiaty majątku, starostowie zlecali biegłym skarbowym (wpisanym na listę prowadzoną przez Izbę Skarbową), oszacowanie wartości 35 z 36 pojazdów. Z objętych wycenami 35 pojazdów, 30 zostało zakwalifikowanych do zniszczenia (demontażu), a jedynie 5 do sprzedaży⁵³.

W jednym przypadku wycena pojazdu, który przeszedł na własność Powiatu Kościerskiego w dniu 28 lutego 2013 r. nie została zlecona, co wynikało z nieznanomości obowiązujących w tym zakresie przepisów, a w innym (UM Płock) - wycena została sporządzona przez biegłego sądowego, a nie

⁵¹ Starosta Kluczborski - 6 pojazdów, Starosta Kościerski, Starosta Malborski i Prezydent Płocka - po jednym pojeździe.

⁵² Dz. U. z 2003 r., Nr 124, poz. 1152 ze zm.

⁵³ Koszty sporządzenia wyceny jednego pojazdu wyniosły przykładowo w Nysie 125 zł; a w Kluczborku 100 zł (netto). Z tytułu demontażu pojazdów powiaty te nie ponosiły kosztów.

biegłego skarbowego, co było nielegalne w świetle art. 99 § 3 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁵⁴.

Stwierdzono również przypadki występowania zwłoki w podejmowaniu przez starostów ww. działań (od 26 dni⁵⁵ do 77 dni⁵⁶), co powodowało wzrost kosztów przechowywania tych pojazdów na parkingach strzeżonych. Wyceny - poza sporadycznymi przypadkami - były sporządzane i przekazywane przez biegłych skarbowych na bieżąco, co tym samym nie skutkowało istotnym wzrostem kosztów przechowywania pojazdów. Pomimo tego, iż starostowie dysponowali dokumentami, stanowiącymi podstawę podjęcia decyzji o sposobie zagospodarowania pojazdów, w 4 starostwach, dalsze czynności nie były podejmowane bezzwłocznie. I tak:

SP w Kluczborku - 2 pojazdy skierowano do demontażu po upływie 52 i 69 dni od dnia otrzymania opinii biegłego skarbowego, co spowodowało zwiększenie kosztów przechowywania tych pojazdów na parkingu strzeżonym o 3 255 zł. Jak wyjaśniono, zwłoka była spowodowana kolejnością rozpatrywania spraw przez Zarząd Powiatu.

SP w Nysie - 4 pojazdy skierowano do demontażu po upływie 22 dni, a w 1 przypadku po upływie 35 dni, co spowodowało zwiększenie kosztów ich przechowywania o 1 855 zł. Jak wyjaśniono, zwłoka była spowodowana trudnościami w wydaniu pojazdów przez przedsiębiorcę prowadzącego parking z którym wygasła umowa, a pracownik ochrony parkingu nie był upoważniony do ich wydania.

SP w Poznaniu - w przypadku 3 pojazdów, które według opinii biegłego skarbowego powinny podlegać sprzedaży, decyzje o ich sprzedaży podjęto po upływie 21, 43 i 48 dni od dnia otrzymania opinii biegłego skarbowego. Łączne koszty przechowywania tych pojazdów na parkingu w ww. okresach wyniosły 2 485 zł.

SP w Krakowie - w przypadku 1 pojazdu, zakwalifikowanego przez biegłego skarbowego do sprzedaży, decyzję o jego sprzedaży podjęto po upływie 50 dni od dnia otrzymania opinii biegłego skarbowego, co spowodowało zwiększenie kosztów przechowywania tych pojazdów na parkingu strzeżonym o 1 260 zł. Wyjaśniono, że powodem zwłoki było oczekiwanie na opinię prawną dotyczącą wyboru trybu sprzedaży.

3. Po zakończeniu demontażu lub sprzedaży pojazdów usuniętych z drogi, które przeszły na własność powiatu - starosta na podstawie art. 130 a ust. 10 h *Prawa o ruchu drogowym* jest zobowiązany do wydania decyzji o zapłacie kosztów związanych z usunięciem pojazdu, jego przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem. Koszty te od momentu wydania dyspozycji usunięcia pojazdu do zakończenia postępowania (sprzedaż lub zniszczenie) ponosi osoba będąca właścicielem tego pojazdu w dniu wydania dyspozycji jego usunięcia. Decyzja taka powinna zostać wydana w terminach określonych w art. 35 Kpa, przy czym decyzji tej nie wydaje się, jeżeli od uprawomocnienia się orzeczenia sądu o przypadku pojazdu upłynęło 5 lat.

⁵⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 1015 ze zm.

⁵⁵ Starosta Malborski.

⁵⁶ Starosta Poznański.

W okresie objętym kontrolą, zdemontowano łącznie 26 pojazdów, a 2 zostały sprzedane. W konsekwencji starostowie wydali łącznie 17 decyzji o zapłacie kosztów⁵⁷. I tak przykładowo, w ośmiu wydanych przez Starostę Nyskiego decyzjach koszty te kształtowały się na poziomie od 11 277,75 zł do 19 621,75 zł.

Pomimo wyszczególnienia w treści art. 130 a ust. 10h *Prawa o ruchu drogowym* rodzajów kosztów obciążających osoby, które były właścicielami pojazdu w dniu wydania dyspozycji o jego usunięciu z drogi, 2 starostów, z uwagi na błędną interpretację przepisów, w wydanych decyzjach ujmowało koszty nieprzewidziane w tym przepisie:

Starosta Poznański - w 3 decyzjach ujął koszty ubezpieczenia OC pojazdów w łącznej kwocie 750 zł.

Starosta Kluczborski we wszystkich 6 decyzjach ujął koszty postępowania sądowego w łącznej wysokości 240 zł. Powyższe wynikało z błędnej interpretacji orzeczeń sądu.

Stwierdzono ponadto, że w 5 decyzjach wydanych przez **Starostę Nyskiego**, koszty przechowywania pojazdów wyliczone od dnia usunięcia pojazdu na parking do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o przypadku pojazdu na rzecz powiatu, a nie do dnia, w którym dany pojazd pozostawał na parkingu strzeżonym. W konsekwencji w decyzjach tych nie zostały ujęte koszty przechowywania pojazdów na parkingu łącznie w okresie obejmującym 237 dni wynoszące 8 339 zł. Powyższe wynikało z błędnej interpretacji treści art. 130 a ust. 10 h ww. ustawy.

W kontrolowanym obszarze stwierdzono również nieprawidłowe wyliczenie kosztów przechowywania pojazdów, w kontekście obowiązujących w danym roku stawek (w decyzjach **Starosty Nyskiego** wyliczenia kosztów dokonano przy uwzględnieniu wyłącznie stawki opłat za usunięcie pojazdu i jego przechowywanie określonej w uchwale rady powiatu na 2012 r., podczas gdy w związku z usunięciem pojazdu i jego przechowywaniem w 2011 r., powinny zostać uwzględnione niższe opłaty obowiązujące w tym okresie. Łącznie, koszty zostały zawyżone o 722 zł).

Starosta Poznański oraz Starosta Krakowski, pomimo iż zaistniały przesłanki do wydania decyzji dotyczących łącznie 12 pojazdów usuniętych z dróg w kontrolowanym okresie, zaniechali podjęcia wymaganych w tym zakresie działań, co uzasadniane było m.in. znacznym skomplikowaniem tych spraw.

O skali zaniechań w wydawaniu decyzji o kosztach związanych z usunięciem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdów usuniętych z dróg nie tylko w okresie objętym kontrolą, ale i w latach poprzednich, świadczą ustalenia dokonane w **SP w Krakowie**,

⁵⁷ Starosta Poznański - 3 decyzje, Starosta Kluczborski - 6 decyzji, Starosta Nyski - 8 decyzji.

gdzie w odniesieniu do 70 zakończonych postępowań likwidacyjnych Starosta Krakowski nie ustalił w drodze decyzji tych kosztów⁵⁸.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Organizacja i metodyka kontroli

Kontrolę zaplanowano i przeprowadzono w 15 jednostkach jako kontrolę zgodności. Czynności kontrolne przeprowadzono w 14 starostwach oraz w 1 powiatowym zarządzie dróg na terenie województw objętych właściwością miejscową delegatur NIK: w Gdańsku, Krakowie, Opolu, Poznaniu i Warszawie.

Dla zapewnienia porównywalności ustaleń i ocen z kontroli przy wyborze jednostek do kontroli kierowano się liczbą mieszkańców zamieszkujących dany powiat (nie więcej niż 300 tys. mieszkańców), jednocześnie przy założeniu, że wśród kontrolowanych w danym województwie jednostek, przynajmniej jedna powinna być urzędem miasta na prawach powiatu. Wykaz skontrolowanych jednostek, osób zajmujących kierownicze stanowiska, a także ocen sformułowanych w wystąpieniach pokontrolnych został ujęty w załączniku nr 5.1 do Informacji.

Badaniem kontrolnym zostały objęte wszystkie postępowania dotyczące pojazdów usuniętych z dróg, na terenie skontrolowanych powiatów w okresie od 21 sierpnia 2011 r. do 31 grudnia 2012 r.

Z uwagi na złożony charakter postępowania z pojazdami usuniętymi z drogi, a w szczególności tymi, które nie zostały odebrane przez właścicieli przed upływem 3 miesięcy od dnia wydania dyspozycji o ich usunięciu, jak również ze względu na fakt, że kosztami przechowywania pojazdu, do czasu jego sprzedaży lub demontażu, obciążany jest jego pierwotny właściciel - istotnym jest, aby starostowie podejmowali bez zbędnej zwłoki kolejne czynności, tak aby do niezbędnego minimum ograniczyć koszty przechowywania pojazdu na parkingu strzeżonym. Terminowość podejmowanych przez kontrolowane jednostki działań, z uwagi na brak obowiązujących w tym zakresie przepisów, oceniana była z uwzględnieniem kryterium rzetelności. W celu ujednolicenia dokonywanych ocen terminowości podejmowanych działań, dla potrzeb niniejszej kontroli przyjęto, że **stanem nieprawidłowym** jest podjęcie kolejnej czynności w sprawie po upływie 14 dni od dnia dokonania poprzedniej czynności.

W kontroli przyjęto następujące zasady definiowania stanów nieprawidłowych uznawanych za **nieprawidłowość o zasadniczym znaczeniu**:

- niewyznaczenie podmiotu do usuwania pojazdów z drogi i prowadzenia parkingu dla takich pojazdów lub wyznaczenie go z opóźnieniem;

⁵⁸ Na łączną szacunkową kwotę 0,5 mln zł.

-
- brak podjęcia uchwały o wysokości opłat za usuwanie pojazdów z drogi i ich przechowywanie na parkingu strzeżonym lub podjęcie jej rzadziej niż wynika to z art. 130 a ust. 6 *Prawa o ruchu drogowym*;
 - brak zapewnienia należnych powiatowi dochodów z tytułu opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym, a także nieustalenie, niepobranie lub niedochodzenie należności z tytułu kosztów związanych z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu powstałych od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania;
 - nieokreślenie podmiotom wskazanym do usuwania pojazdów i ich przechowywania na parkingu strzeżonym praw oraz obowiązków oraz zasad rozliczenia ponoszonych kosztów, a także wysokości przysługującego im wynagrodzenia;
 - podejmowanie w toku prowadzonego postępowania kolejno następujących po sobie czynności po upływie więcej niż 14 dni.

4.2. Przebieg kontroli

Delegatury NIK w Gdańsku, Poznaniu i Warszawie przeprowadziły kontrole w 3 starostwach powiatowych, Delegatura w Krakowie w 3 starostwach i 1 powiatowym zarządzie dróg, a Delegatura w Opolu w 2 starostwach. Czynności kontrolne rozpoczęły się 16 kwietnia 2013 r., a ostatnie wystąpienie pokontrolne zostało podpisane 19 sierpnia 2013 r.

W wystąpieniach pokontrolnych przekazanych kierownikom kontrolowanych jednostek zawarto łącznie **45 wniosków pokontrolnych**, które dotyczyły w szczególności:

- przypisania zadań powiatu objętych kontrolą oraz zakresu odpowiedzialności za ich wykonanie konkretnym komórkom organizacyjnym i pracownikom, poprzez ujęcie ich w regulaminach organizacyjnych starostw i zakresach czynności pracowników,
- wyznaczenia jednostek do usuwania pojazdów z drogi i prowadzenia parkingów strzeżonych,
- przedkładania corocznie radzie powiatu do uchwalenia projektów uchwał w sprawie ustalenia wysokości opłat za usunięcie pojazdów z drogi i ich przechowywania na parkingach,
- niezwłocznego występowania do sądu z wnioskami o orzeczenie przepadku pojazdów na rzecz powiatu, kiedy pojazdy usunięte z drogi nie zostały odebrane z parkingu strzeżonego po upływie 3 miesięcy przez ich właścicieli,
- niezwłocznego podejmowania działań zmierzających do wykonania postanowień sądów o przepadku pojazdu na rzecz powiatu, wyeliminowania przypadków nieuzasadnionych przerw w podejmowaniu kolejnych czynności,
- zapewnienia prawidłowego systemu poboru opłat z tytułu usunięcia pojazdu i jego przechowywania na parkingu strzeżonym i ich odprowadzania na rachunek dochodów powiatu,

-
- egzekwowania od jednostek prowadzących parkingi strzeżone obowiązku terminowego powiadamiania starosty o nieodebraniu pojazdu z parkingu w terminie trzech miesięcy od dnia ich usunięcia z drogi,
 - ustalania w drodze decyzji kosztów związanych z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu,
 - umieszczania w Biuletynie Informacji Publicznej informacji o konsekwencjach finansowych usunięcia pojazdu z drogi dla jego właściciela oraz zasadach odbioru takiego pojazdu z parkingu strzeżonego.

W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne kierownicy skontrolowanych jednostek poinformowali NIK o podjętych działaniach w celu realizacji wniosków pokontrolnych.

Do dnia sporządzenia niniejszej informacji kontrolowane jednostki zrealizowały 34 wnioski, 10 jest w trakcie realizacji, a 1 nie został zrealizowany.

Kierownicy 3 jednostek kontrolowanych⁵⁹ zgłosili zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego. W jednym przypadku Komisja Rozstrzygająca oddaliła zgłoszone zastrzeżenie w całości⁶⁰, w drugim - uwzględniła w całości jedno zastrzeżenie, a drugie oddaliła w całości⁶¹, a w trzecim - Komisja oddaliła wszystkie 5 zastrzeżeń⁶². Rozstrzygnięcia te nie skutkowały zmianą ocen ogólnych oraz cząstkowych sformułowanych w tych wystąpieniach.

Do dnia sporządzenia niniejszej informacji zostało skierowane jedno zawiadomienie o ujawnieniu okoliczności wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 2 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

4.3. Finansowe rezultaty kontroli

W wyniku stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości ujawniono finansowe rezultaty kontroli na łączną kwotę **652,1 tys. zł**. Stanowią one kwoty niezyskanych dochodów za usuwanie i przechowywanie pojazdów na parkingach z powodu zaniechania poboru opłat lub zaniżenia ich wysokości w wyniku postępowania kontrolowanych jednostek uznanych za niezgodne z prawem nierzetelne i niegospodarne (w tym str. 15-16, 23, 24 Informacji).

⁵⁹ Prezydent Płocka, Starosta Gnieźnieński, Starosta Poznański.

⁶⁰ Prezydenta Płocka.

⁶¹ Starosty Gnieźnieńskiego.

⁶² Starosty Poznańskiego.

5. Załączniki

5.1. Wykaz kontrolowanych jednostek i osób kierujących tymi jednostkami oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły kontrole, a także ocen kontrolowanej działalności zawartych w wystąpieniach pokontrolnych

L.p.	Jednostka kontrolowana	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej	Ocena ogólna kontrolowanej działalności	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę
1.	Starostwo Powiatowe w Malborku	Mirosław Czapla	Negatywna	Delegatura NIK w Gdańsku
2.	Starostwo Powiatowe w Kościerzynie	Piotr Lizakowski	Negatywna	
3.	Urząd Miejski w Słupsku	Maciej Tadeusz Kobyliński	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości	
4.	Starostwo Powiatowe w Nysie	Adam Fajarczuk	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości	Delegatura NIK w Opolu
5.	Starostwo Powiatowe w Kluczborku	Piotr Pośpiech	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości	
6.	Starostwo Powiatowe w Krakowie	Józef Krzyworzeka	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości	Delegatura NIK w Krakowie
7.	Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu	Jan Golonka	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości	
8.	Urząd Miasta Tarnowa	Ryszard Ściagała	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości	
9.	Powiatowy Zarząd Dróg w Nowym Sączu	Adam Czerwiński	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości	
10.	Starostwo Powiatowe w Gnieźnie	Dariusz Piłak	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości	Delegatura NIK w Poznaniu
11.	Starostwo Powiatowe w Poznaniu	Jan Grabkowski	Pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości	
12.	Urząd Miasta Leszna	Tomasz Malepszy	Negatywna	
13.	Starostwo Powiatowe w Grójcu	Marian Górski	Negatywna	Delegatura NIK w Warszawie
14.	Urząd Miasta Radomia	Andrzej Kosztowniak	Negatywna	
15.	Urząd Miasta Płocka	Andrzej Nowakowski	Negatywna	

5.2. Analiza stanu prawnego

Przesłanki usunięcia pojazdu z drogi

Zgodnie z treścią art. 130 a ust. 1 *Prawa o ruchu drogowym* - pojazd jest usuwany z drogi na koszt właściciela w przypadku:

- 1) pozostawienia pojazdu w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch lub w inny sposób zagraża bezpieczeństwu (pkt 1);
- 2) nieokazania przez kierującego dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC, jeżeli pojazd jest zarejestrowany w kraju, o którym mowa w art. 129 ust. 2 pkt 8 lit. c ustawy⁶³ (pkt 2);
- 3) przekroczenia wymiarów, dopuszczalnej masy całkowitej lub nacisku osi określonych w przepisach ruchu drogowego, chyba że istnieje możliwość skierowania pojazdu na pobliską drogę, na której dopuszczalny jest ruch takiego pojazdu (pkt 3);
- 4) pozostawienia pojazdu nieoznakowanego kartą parkingową, w miejscu przeznaczonym dla pojazdu osoby niepełnosprawnej o obniżonej sprawności ruchowej oraz osób wymienionych w art. 8 ust. 2 ustawy⁶⁴ (pkt 4);
- 5) pozostawienie pojazdu w miejscu obowiązywania znaku wskazującego, że zaparkowany pojazd zostanie usunięty na koszt właściciela (pkt 5).

Pojazd może być usunięty z drogi, jeżeli nie ma możliwości zabezpieczenia go w inny sposób, w przypadku gdy stan techniczny pojazdu zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego, powoduje uszkodzenie drogi albo narusza wymagania ochrony środowiska (art. 130a ust. 2 pkt 2) oraz, jeżeli utrudnia prowadzenie akcji ratowniczej (art. 130a ust. 3).

Pojazd może być usunięty z drogi lub również w sytuacji, gdy kierowała nim osoba:

- znajdująca się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu (art. 130a ust. 2 pkt 1 lit. a),
- nieposiadająca przy sobie dokumentów uprawniających do kierowania lub używania pojazdu (art. 130a ust. 2 pkt 1 lit. b).

Od dnia 19 października 2012 r. obowiązuje również norma określona w art. 130a ust. 1a *Prawa o ruchu drogowym* zgodnie, z którą pojazd jest usuwany z drogi na koszt wykonującego przejazd drogowy w przypadku, o którym mowa w art. 140 ad ust. 2 pkt 2 tej ustawy, tj. gdy podczas kontroli zostanie stwierdzone naruszenie polegające na przejeździe po drogach publicznych pojazdów nienormatywnych bez zezwolenia lub niezgodnie z warunkami określonymi dla tego zezwolenia, przez

⁶³ Pojazd zarejestrowany w kraju niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacją Szwajcarską lub państwem członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA).

⁶⁴ Kierujący pojazdem przewożący osobę o obniżonej sprawności ruchowej i pracownik placówki zajmującej się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych pozostających pod opieką tych placówek.

zagraniczny podmiot mający siedzibę w państwie, z którym Rzeczpospolita Polska nie jest związana umową o wzajemnej egzekucji kar pieniężnych, pobrana jest kaucja w formie przelewu na wyodrębniony rachunek bankowy organu prowadzącego postępowanie administracyjne w sprawie o nałożenie kary.

Należy zwrócić uwagę, że podmiot uprawniony do wydania dyspozycji usunięcia pojazdu z drogi **nie jest zobowiązany do poinformowania o tym starosty**, natomiast jest zobowiązany do niezwłocznego poinformowania właściwego dla miejsca zdarzenia komendanta powiatowego (miejskiego, rejonowego) Policji, właściciela pojazdu lub osoby, która dysponowała pojazdem na podstawie innego niż własność tytułu prawnego w chwili jego usunięcia (§ 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. *w sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej*⁶⁵). Powiadomienie powinno zawierać pouczenie o skutkach nieodebrania pojazdu (art. 130 a ust. 10 *Prawa o ruchu drogowym*).

Starosta dowiaduje się o tym, że dany pojazd został usunięty z drogi dopiero wtedy, gdy właściciel takiego pojazdu - w celu odbioru pojazdu z parkingu - dokonuje opłaty za usunięcie pojazdu oraz jego przechowywanie na parkingu strzeżonym lub po otrzymanej informacji od podmiotu prowadzącego taki parking, że pojazd usunięty z drogi nie został odebrany przez jego właściciela. W praktyce oznacza to, że w przypadku, kiedy właściciel pojazdu usuniętego z drogi nie zamierza odebrać pojazdu z parkingu, starosta przez okres 3 miesięcy nie posiada wiedzy o tym, że pojazd został usunięty z drogi znajdującej się na terenie powiatu i umieszczony na parkingu wyznaczonym przez starostę. Podmiot wyznaczony przez starostę do prowadzenia parkingu może poinformować o takim fakcie starostę, ale obowiązujące przepisy nie nakładają na niego obowiązku w tym zakresie.

Usuwanie tzw. „wraków” pojazdów

We wszystkich wymienionych wyżej przypadkach przepisy nakazują lub umożliwiają usunięcie pojazdu, który jest - co do zasady - sprawny technicznie, za wyjątkiem sytuacji kiedy jego stan techniczny zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego, powoduje uszkodzenie drogi albo narusza wymagania ochrony środowiska (art. 130 a ust. 2 pkt 2 *Prawa o ruchu drogowym*).

Należy zwrócić uwagę, że przepisy art. 130 a ust. 1-3 *Prawa o ruchu drogowym* nie odnoszą się do pojazdów pozostawionych bez tablic rejestracyjnych lub których stan techniczny wskazuje, że nie są one używane, tj. tzw. „wraków”. Postępowanie z takimi pojazdami jest uregulowane odrębnie w art. 50 a *Prawa o ruchu drogowym* oraz rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia

⁶⁵ Dz. U. Nr 143, poz. 846.

22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów pozostawionych bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje na to, że nie są używane⁶⁶.

Usuwanie z drogi takich pojazdów należy do zadań gmin. Zgodnie z przyjętymi założeniami niniejsza kontrola nie obejmowała tej problematyki.

Podmioty uprawnione do wydania dyspozycji przemieszczenia lub usunięcia pojazdu z drogi

W przypadkach określonych w art. 130 a ust. 1-3 *Prawa o ruchu drogowym* pojazdy są usuwane lub mogą być usuwane na podstawie dyspozycji o ich przemieszczeniu lub usunięciu z drogi przez uprawnione do tego podmioty wskazane w art. 130 a ust. 4 tej ustawy, tj. policjanta, strażnika gminnego (miejskiego) lub osobę dowodzącą akcją ratowniczą. Pojazd usunięty z drogi, w przypadkach określonych w ust. 1-2, umieszcza się na wyznaczonym przez starostę parkingu strzeżonym do czasu uiszczenia opłaty za jego usunięcie i parkowanie (art. 130 a ust. 5c ustawy w brzmieniu obowiązującym od 19 października 2012 r.).

Szczegółowe zasady wydawania dyspozycji o usunięciu pojazdu z drogi oraz tryb i warunki odbioru pojazdu z parkingu określa ww. rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej.

Postępowanie z pojazdami nieodebranymi przez właścicieli z parkingu

Usuwanie pojazdów oraz prowadzenie parkingu strzeżonego dla pojazdów usuniętych z drogi należy od 21 sierpnia 2011 r. do zadań własnych powiatu. Starosta realizuje te zadania przy pomocy powiatowych jednostek organizacyjnych lub powierza ich wykonanie zgodnie z przepisami o *zamówieniach publicznych* (art. 130 a ust. 5 f *Prawa o ruchu drogowym*).

Postępowanie z takimi pojazdami jest procesem złożonym, który obejmuje kilka kolejno następujących po sobie faz, tj.: przygotowanie i skierowanie do sądu wniosku o wydanie postanowienia o przepadku pojazdu na rzecz powiatu; wydanie postanowienia przez sąd; zwrócenie się do sądu o stwierdzenie prawomocności wydanego postanowienia; uzyskanie opinii biegłego skarbowego w sprawie wartości pojazdu (przeznaczenia do sprzedaży lub demontażu); ubezpieczenie pojazdu w zakresie OC; podjęcie decyzji o sprzedaży pojazdu i wdrożenie w tym zakresie stosownych procedur lub przekazanie pojazdu do demontażu i jego wyrejestrowanie oraz wydanie przez starostę decyzji dla właściciela pojazdu o zapłacie kosztów związanych z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu.

⁶⁶ Dz. U. Nr 143, poz. 845 ze zm.

Podmiot prowadzący parking strzeżony w przypadku nieodebrania przez właściciela pojazdu z parkingu w terminie 3 miesięcy od dnia jego usunięcia z drogi, ma obowiązek powiadomienia o tym fakcie starostę i podmiot, który wydał dyspozycję usunięcia pojazdu nie później niż 3 dnia od dnia upływu tego terminu (art. 130 a ust. 10g *Prawa o ruchu drogowym*).

Starosta w stosunku do pojazdu usuniętego z drogi, w przypadkach określonych w art. 130 a ust. 1 i 2 ww. ustawy, występuje do sądu z wnioskiem o orzeczenie jego przepadku na rzecz powiatu, jeżeli prawidłowo powiadomiony (przez wydającego dyspozycję usunięcia pojazdu z drogi) właściciel lub osoba uprawniona nie odebrała pojazdu w terminie 3 miesięcy od dnia jego usunięcia. Częstokroć przygotowanie takiego wniosku musi zostać poprzedzone wyjaśnieniem wszystkich okoliczności związanych z usunięciem pojazdu z drogi i w tym celu starosta zmuszony jest do zwrócenia się do różnych organów lub instytucji o przekazanie informacji lub dokumentów koniecznych dla skompletowania wniosku do sądu. Najczęściej konieczność taka występuje, gdy starosta nie ma pewności, kto jest właścicielem pojazdu usuniętego z drogi, występują trudności w zakresie ustalenia miejsca jego pobytu oraz czy właściciel takiego pojazdu został prawidłowo powiadomiony o usunięciu pojazdu z drogi przez organ wydający dyspozycję o jego usunięciu.

Po uzyskaniu odpisu prawomocnego postanowienia sądu o przepadku pojazdu na rzecz powiatu, starosta powinien podjąć działania mające na celu określenie wartości pojazdu i dalszego sposobu jego zagospodarowania. Dlatego też powinien zapewnić oszacowanie wartości pojazdu przez biegłego skarbowego wpisanego na listę prowadzoną przez Izbę Skarbową. W przypadku oceny, że pojazd nadaje się do ponownego wprowadzenia do eksploatacji pojazd powinien zostać przeznaczony do sprzedaży w trybie przepisów art. 105 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o *postępowaniu egzekucyjnym w administracji*⁶⁷ (sprzedaż w drodze licytacji lub przetargu ofert, sprzedaż z wolnej ręki), w przeciwnym natomiast przypadku, powinien zostać przekazany do stacji demontażu w celu zniszczenia.

Każde opóźnienie w podejmowaniu kolejnych czynności związanych z wyceną pojazdu, jego ubezpieczeniem, a następnie sprzedażą lub jego demontażem (opóźnienie niezależne od kontrolowanej jednostki oraz zawiniona zwłoka w realizacji obowiązków przez tą jednostkę) ma bezpośredni wpływ na wzrost kosztów przechowywania pojazdów na parkingu strzeżonym⁶⁸.

⁶⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 1015 ze zm. Zgodnie z treścią § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lutego 2011 r. w sprawie rozciągnięcia stosowania przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. Nr 46, poz. 237 ze zm.) przepisy działu II rozdziału 6 tej ustawy, dotyczące przechowywania, oszacowania i sprzedaży ruchomości m.in. stosuje się do ruchomości, które stały się własnością powiatu na podstawie prawomocnego orzeczenia przepadku przedmiotów, wydanego w postępowaniu cywilnym.

⁶⁸ Przykładowo: maksymalna stawka opłaty za przechowywanie pojazdu o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 t na parkingu strzeżonym w 2011 r. mogła wynosić 33 zł za każdą dobę przechowywania (art. 130 a ust. 6a pkt c *Prawa o ruchu drogowym*).

Obowiązkowe ubezpieczenie OC pojazdu

W myśl art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o *ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych* posiadacz pojazdu mechanicznego jest obowiązany zawrzeć umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem posiadanego przez niego pojazdu. Zgodnie z art. 31 ust. 3 ww. ustawy⁶⁹ w razie przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego zarejestrowanego, którego posiadacz wbrew obowiązkowi nie zawarł umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych **w dniu przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego**, ale nie później niż z chwilą wprowadzenia pojazdu mechanicznego do ruchu. Powyższy obowiązek dotyczy też powiatów, które na podstawie prawomocnego postanowienia sądu o orzeczeniu przepadku pojazdu na ich rzecz stają się właścicielami pojazdów⁷⁰.

Prowadzenie parkingów strzeżonych dla pojazdów usuniętych z drogi oraz ustalanie opłat za ich prowadzenie

Pojazd usunięty z drogi, w przypadkach określonych w art. 130 a ust. 1-2 *Prawa o ruchu drogowym*, umieszcza się na wyznaczonym przez starostę parkingu strzeżonym do czasu uiszczenia opłaty za jego usunięcie i parkowanie (art. 130a ust. 5c ww. ustawy).

Art. 9 ust. 1 *ustawy nowelizującej* stanowi, że jednostki usuwające pojazdy oraz jednostki prowadzące parkingi strzeżone wyznaczone na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy realizują swoje zadania przez okres na jaki zostały do tego wyznaczone. W przypadku gdy okres, na jaki została wyznaczona jednostka usuwająca pojazdy lub jednostka prowadząca parking strzeżony, upływa przed terminem 12 miesięcy od dnia wejścia w życie *ustawy nowelizującej*, starosta może wyznaczyć takie jednostki, na podstawie przepisów dotychczasowych, na czas określony, nie dłuższy niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (art. 9 ust. 2 *ustawy nowelizującej*).

Rada powiatu ustala corocznie, w drodze uchwały, wysokość opłat oraz kosztów za usunięcie i przechowywanie pojazdu usuniętego z drogi (art. 130 a ust. 6 *Prawa o ruchu drogowym*), przy czym maksymalna wysokość stawek kwotowych opłat w 2011 r. nie może być wyższa od określonej w art. 130 a ust. 6 a ww. ustawy. Jednocześnie na każdy kolejny rok kalendarzowy minister właściwy do

⁶⁹ W brzmieniu obowiązującym od 11 lutego 2012 r., poprzednio: w razie nabycia pojazdu mechanicznego zarejestrowanego, którego zbywca wbrew obowiązkowi nie zawarł umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, nabywca jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC w dniu nabycia pojazdu mechanicznego.

⁷⁰ Por. odpowiedź na interpelację nr 4907 z dnia 21 czerwca 2012 r. <http://www.sejm.gov.pl/sejm7.nsf/Interpelacja.Tresc.xsp?key=4B14DF4C>.

spraw finansów publicznych ogłaszał w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” maksymalne stawki ww. opłat⁷¹ (art. 130 a ust. 6c).

Niewyznaczenie przez starostę podmiotu do usuwania pojazdów lub nieustalenie przez radę powiatu corocznie wysokości opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym pozbawia taki powiat możliwości legalnego pobierania opłat, a tym samym uzyskiwania należnych powiatowi z tego tytułu dochodów.

5.3. Wykaz podstawowych aktów prawnych związanych z kontrolowaną działalnością

- ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. *Prawo o ruchu drogowym* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1137 ze zm.),
- ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o *postępowaniu egzekucyjnym w administracji* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1015 ze zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lutego 2011 r. w *sprawie rozciągnięcia stosowania przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji* (Dz. U. Nr 46, poz. 237),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o *samorządzie powiatowym* (Dz. U. z 2013 r., poz. 595 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych* (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych* (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w *sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej* (Dz. U. Nr 143, poz. 846),
- obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 12 września 2011 r. w *sprawie ogłoszenia obowiązujących w 2012 r. maksymalnych stawek opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym* (M.P. Nr 82, poz. 830),
- obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 2012 r. w *sprawie ogłoszenia obowiązujących w 2013 r. maksymalnych stawek opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym* (M.P., poz. 579).

5.4. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego

⁷¹ Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 12 września 2011 r. w sprawie ogłoszenia obowiązujących w 2012 r. maksymalnych stawek opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym (M.P. Nr 82, poz. 830). Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 7 sierpnia 2012 r. w sprawie ogłoszenia obowiązujących w 2013 r. maksymalnych stawek opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym (M.P., poz. 579).

-
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
 7. Minister Finansów
 8. Minister Spraw Wewnętrznych
 9. Przewodniczący Sejmowej Komisji do Spraw Kontroli Państwowej
 10. Przewodniczący Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
 11. Przewodniczący Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
 12. Centralne Biuro Antykorupcyjne
 13. Związek Powiatów Polskich.